

Милица Матијевић
Библиотека „Димитрије Туцовић“, Лазаревац
milica.biblioteka@gmail.com

УДК 026.07(417 Dublin)

Библиотека „Честер Бити“ Даблин

Сажетак

Библиотека „Честер Бити“ је музеј и библиотека у којој је похрањена монументална колекција рукописа, ретких књига, ликовних минијатура, штампаних примерака, цртежа и уметничких предмета које је прикупио сер Честер Бити. Ова богата колекција сачињена је од експоната из Азије, Средњег Истока, Северне Африке и Европе. Библиотека „Честер Бити“ проглашена је за Ирски музеј године 2000, а 2002. проглашена је за Европски музеј године.

Кључне речи:

Библиотека „Честер Бити“, монументална збирка, Азијска колекција, Исламска колекција, Западноевропска колекција, Никољско јеванђеље

У самом центру Даблина, у залеђу Даблинског замка и недалеко од цркве „Светог Патрика“, налази се библиотека „Честер Бити“, у којој је похрањена збирка од преко 200.000 рукописа, ретких књига, ликовних минијатура, штампаних примерака и уметничких предмета које је прикупио сер Честер Бити и завештао народу Републике Ирске.

Улаз у библиотеку „Честер Бити“

Библиотека је смештена у пространој грађевини која се састоји од куле са сатом из 18. века, чије прочеље гледа право на Даблински замак, и новог блока, у којем се сада налази стална изложбена поставка. Зграда библиотеке комплетно је рестаурирана, а модерни изложбени блок додат током деведесетих година прошлог века. Ова два простора повезана су огромним застакљеним холем, тако да библиотека „Честер Бити“ данас, осим три изложбена простора, поседује и читаоницу, собу за предавања, аудио-визуелни театар, али и лабораторију за конзервацију, башту на крову, књижару и ресторан. Библиотека је

званично отворена за посетиоце у фебруару 2000. године, на 125. годишњицу рођења сер Честер Битија. Тако је коначно ова невероватна колекција добила простор у којем ће бити адекватно чувана и излагана.

Сталне изложбене поставке у библиотеци приказују огромно уметничко благо великих светских култура и религија. Ова богата колекција сачињена од експоната из Азије, Средњег

Истока, Северне Африке и Европе, нуди посетиоцима праву визуелну гозбу. Библиотека „Честер Бити“ проглашена је за Ирски музеј године 2000, а 2002. за Европски музеј године.

На првом спрату библиотеке налази се нова стална поставка под називом „Уметност књиге“, која је отворена 2008. Изложена поставка подељена је на Европску, Азијску и Исламску колекцију. Најзначајнији део збирке чине примерак *Египатске књиге мртвих*, предивно украшени примерци *Курана*, *Библије*, европских средњовековних и ренесансних ру-

кописа. Највећи раритет је страница Библије из другог века, писана грчким језиком.

У галерији на другом спрату изложена је поставка под називом „Религиозни обичаји“, која приказује турске и персијске минијатуре, будистичке слике, кинеску свечану одећу са мотивима змаја, али и руске и јерменске иконе из 12. и 13. века. Ова разнолика колекција окупља широк спектар уметничких, сакралних и световних предмета из периода од 2700. године п.н.е. до краја 19. века. И ова поставка подељена је на европски, исламски, и азијски део.

Европска колекција садржи неке од најстаријих примерака и делова Библије, тако да је могуће видети „Четворојеванђеље“, „Посланицу Светог Павла“ и „Књигу Откровења“ писаних на грчком језику, који датирају из другог, трећег и четвртог века нове ере.

Библиотека „Честер Бити“ поседује богату збирку од 260 примерака или делова Курана који потичу из осмог и деветог века и које су написали водећи калиграфи исламског света.

Источноазијска колекција обухвата серију кинеских ликовних албума и свитака и најбогатију колекцију књига од жада која се чува ван Кине. Такође, ова

Азијска колекција - галерија на другом спрату Библиотеке

збирка обједињује и велики број осликаних свилених свитака из 17. века, које су израдили чувени јапански уметници Хокусаи и Хиросиге.

Оно што је за нас посебно важно је да колекција библиотеке „Честер Бити“ садржи и четири српска средњовековна рукописа, од којих је једно Никољско јеванђеље из 14. ве-

ка. Претпоставља се да је овај вредан средњовековни документ постао део колекције у периоду између два светска рата, када је сер Честер Бити управљао, у име концесионара, рудником „Трепча“. Као пасионирани сакупљач који је куповао уметнине по целом свету, употпунио је своју колекцију и вредним примерцима српског средњовековног рукописног блага.

Оно што је задивљујуће (осим предивног простора, невероватне колекције, прељубазног особља) је начин на који библиотека користи своје капацитете. Ова библиотека-музеј одиграла је кључну улогу у прошлогодишњем обележавању Европске године интеркултуралног дијалога са обиљем пројеката и збивања. Ако погледате које образовне услуге нуди ове године, видећете да су све оне у функцији интеркултуралног дијалога, али и популаризације ове богате колекције.

Ко је сер Честер Бити?

Алфред Честер Бити рођен је 1875. године у Њу-јорку, као најмлађи син у добростојећој породици. После стицања дипломе рударског инжењера на Колумбија Универзитету, решио је да крене „са дна“. Отишао је на Запад и стицао искуство радећи као рударски инжењер у Колораду. Радио је веома напорно и врло брзо изградио интернационалну репутацију врхунског стручњака у својој области. Почетком 20. века, отворио је врло успешно консултантско предузеће за област рударства. Недуго потом, остао је удовац са двоје мале деце. Напоран посао и туга због губитка супруге угрозили су његово здравље и он се 1912. одселио у Лондон, где је основао нову консултантску фирму и купио кућу на Кенсингтон Палас Гардену.

Још од детињства, био је страствени колекционар минерала, кинеских бочица за мирисе и поштанских маркица. После женидбе са Едит Дун, почео је интензивније да путује по свету и његова колекција се проширила на европске и персијске рукописне књиге. После посете Египту, 1914. године,

почео је да прикупља и примерке *Курана*, тако да данас ова збирка садржи преко 260 одлично очуваних примерака, међу њима и други најстарији примерак *Курана* на свету. Са путовања по Далеком Истоку, 1917. године, донео је прве примерке јапанских и кинеских цртежа и слика, који су привукли његову пажњу не само богатством илустрација и материјала од којег су израђени, већ и трајном историјском вредношћу текста који се на њима налази.

Сер Честер Бити

Током Другог светског рата, значајно је помогао у снабдевању савезничких снага сировинама. У знак захвалности, британска краљица га је одликовала титулом сера.

Због пореских олакшица, сер Алфред Честер Бити се 1950. одселио у Републику Ирску. У центру Даблина изградио је зграду библиотеке у коју је сместио своју колекцију и завештао је народу Ирске. Почасним грађанином Републике Ирске је проглашен 1957. године. Сер Алфред Честер Бити је први

и страни држављанин који је добио ово признање. Он је такође и први почасни грађанин који је сахрањен уз највише државне почести и о трошку државе.

Abstract

The Chester Beatty Library is an art museum and library which houses the great collection of manuscripts, rare books, miniature paintings, prints, drawings and some decorative arts, assembled by Sir Alfred Chester Beatty. Its rich collection was made from countries across Asia, the Middle East, North Africa and Europe. Chester Beatty Library was named Irish museum of the year 2000 and was awarded the title European Museum of the Year in 2002.

Key words:

The Chester Beatty library, great collection, The East Asian collection, The Islamic collection, The Western collection, Gospel of Saint Nikolas

ЛИТЕРАТУРА

1. *The Chester Beatty Library*. Dublin: The Chester Beatty Library; London: Scala Publishers, 2002.
2. *The Chester Beatty Library's Web Page*. <http://www.cbl.ie/Collections/Introduction.aspx> (преузето 11. 3. 2009).
3. *The Chester Beatty Library's Web Page*. http://www.cbl.ie/Exhibitions/Permanent_Exhibition.aspx (преузето 13. 3. 2009).